

Skildring av Västmanland

Återutgivning av text från 1883

En gratis publikation från
e-boksbiblioteket.se

Skildring av Västmanland

– Återutgivning

av text från 1883

av Carl Georg Starbäck

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-369-2

Copyright © 2017 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du en historisk skildring av landskapet Västmanland från år 1883.

Du får bland annat läsa spännande anekdoter om kungar, krig och krig. Den korta texten innehåller också beskrivningar av gruvor och sevärda byggnader.

Märkligt nog skildras den svenska naturen som om författaren åkt i ett flygplan – trots att det ännu inte var uppfunnet. Det var troligen härifrån som Selma Lagerlöf fick idén att låta Nils Holgersson skildra landet genom att flyga på en gås.

Den här e-boken publicerades på sajten e-boksbiblioteket.se i januari 2017.

Texten publicerades ursprungligen år 1883 i boken ”Små berättelser om märkliga orter i Sverige – Liten geografisk läsebok för barn och ungdom” med rubriken ”Westmanland”. Författare till texten är Carl Georg Starbäck (1828–1885).

I slutet av 1800-talet var historikern Carl Georg Starbäck en av landets mest kända författare. Han skrev framför allt populära böcker om historia men också romaner. Man kan säga att Starbäck var sin tids Herman Lindqvist eller Jan Guillou.

Inledning: Sverige – från ovan

1 Om vi besluta oss för att företaga en resa genom vårt fädernesland för att se och lära känna något litet af dess natur och folk samt folkets seder och bruk inom olika landskap, så blir första frågan, huru vi bäst skola ställa till det så att vi på en gång kunna få en öfversigt öfver det hela och vinna kännedom om de märkeligaste enskildheterna. Jernvägarne och ångbåtarne äro förträffliga fortskaffningsmedel, men hafva det emot sig, att vi dels icke skulle kunna komma till många orter, dit vi nödvändig vilja, dels föra de oss antingen för fort eller ock blott utefter stränderna af det landskap, hvari vi för tillfället befinna oss. Att i våra tider färdas med häst och vagn eller till fots, skulle åter gå alldeles för långsamt, och alla dessa sätt att färdas skulle dessutom göra det alldeles omöjligt för oss att få en god öfversigt öfver det hela, något som för oss är af stor vigt.

Kunde vi därför skaffa oss en farkost, som vore så inrättad att den förde oss högt upp i rymden, men åter, när vi ville, sänkte sig ned med oss till den ort, som vi närmare ville lära känna, då vore våra önskningar uppfyllda. Om vi kunde komma så högt upp, att vi kunde se hela vårt land utbreda sig under oss liksom en vanlig karta, öfver hvilken vi efter behag foro fram och åter, då behöfde vi blott uppställa

för oss något rättesnöre att följa vid de besök, som vi här och der skulle göra, och så begifva oss på väg.

Ett sådant fortskaffningsmedel finnes emellertid på sätt och vis, ehuru man ännu icke hunnit få det så fullkomligt, att det uppfyller alla de anspråk, som man måste hafva på ett sådant. Det är luftballongen. Vi kunde ju antaga, att en sådan finnes, åt hvilken vi vågade anförtro oss!

Nå väl, stigen på och följ mig. I verkligheten kan man väl icke i luftballong stiga så högt, eller vår synförmåga sträcka sig så långt, att vi skulle kunna se hela vårt fosterland utbreddt för oss, som på en karta, men vi kunna ju antaga äfven detta.

2 Medan vi nu befinna oss uppe i höjden, skola vi först taga en öfverblick af landets utseende. Vi se då, huru genom hela den halfö, som bildar *Sverige* och *Norge*, löper en bergsrygg, ifrån hvilken landet sluttar åt ömse sidor. Det är *Kölen* eller *Seveberget*. Flera bergar synas utgå från denna bergsrygg både inåt Sverige och Norge, men de senare gå ända ut till hafvet och åtskilja från hvarandra de många hafs-fjordarne, hvari Norges kust är sönderskuren; åt svenska sidan sänka sig deremot de glesa tvärryggarne allt mer, ju närmare de komma kusten, och utplattas slutligen alldeles samt försvinna.

Sådana fjordar, som i Norge, finnas icke på den svenska kusten, men deremot visar sig här utefter hela halföns längd ett lågland, hvars bördiga ängar och åkerfält tilltaga, ju längre man kommer söderut. På ett ställe, der vi se de stora sjöarna *Wenern*, *Wettern*, *Hjelmaren* och *Mälaren*, går detta lågland från *Östersjön* till *Skagerrack*, liksom ett bälte från landets ena kust till den andra. Skulle vi tänka oss, att hafvet

steg omkring 300 fot öfver sin nuvarande yta, så skulle det fylla hela detta låglandsbälte, och Sverige skulle då skilja sig i tvenne öar, hvilka bildades af den nämnda höglandstrakten och en annan, som ligger söder om detta låglandsbälte. Söder om detta lågland höjer sig nämligen det småländska höglandet, sluttande åt alla sidor. I en längst försvunnen tid har verkligen vattnet stått så högt, att detta lågland varit ett sund, som sammanbundit *Nordsjön* och *Östersjön*. Det hafva lärde män räknat ut.

Men stora och breda floder forssa inom höglanden i dalarnes djup och nedflyta till låglandet, och upp emot norden se vi bergens toppar glänsa hvita. Det är snön, som ligger der och som aldrig smälter, fast solen skiner aldrig så varm. Det är nämligen förhållandet, att ju högre man kommer upp öfver jorden, desto mer tilltager kölden, och på en viss höjd är den så stark, att snön aldrig smälter. Sådana fjäll finnas många utefter Kölen och in i Norge, men på den svenska sidan äro de färre. *Sulitelma* är ett sådant berg, som ligger på Kölen i nordligaste delen av riket. Något längre söderut midtför *Storsjön* i *Jemtland* se vi ett annat, som heter *Syltoppen*, och ännu sydligare mellan *Dalarnes* nordligaste spets och *Fämundsjön* i Norge ligger *Svuckufjäll*. Söder om detta berg finner man intet, som höjer sig ofvan snögränsen, förr än man kommer till *Alperna* i södra Europa.

Skildring av Västmanland år 1883

Den här texten publicerades ursprungligen år 1883 i boken "Små berättelser om märkeliga orter i Sverige – Liten geografisk läsebok för barn och ungdom" med rubriken "Westmanland". Författare till texten är Carl Georg Starbäck (1828–1885).

När vi från vår luftballong se ned på Westmanland, se vi genast, att det ligger på sluttningen af det norra höglandet, sträckande sig i sydost ned till Mälaren, till hvilken flera små vattendrag flyta, glittrande mot den mörka skogen eller de ljusa- re ängarne som silfversnoddar på en sammetsmatta. Till följd af detta sitt läge är det klart, att den vestra och nordöstra delen måste vara bergig, hvaremot den östra och sydöstra, som ligger mellan Dalelven och Mälaren, är hufvudsakligen slättland, hvaröfver vi dock se längs med vattendragen vissa mörka skiftningar af skugga, som om någon upphöjning det vore på slätten. Så är det ock. Om vi sänka oss längre ned, skola vi se, att dessa skuggor åstadkommas af långa sand- och grusåsar.

Dessa sandåsar hafva sin egen historia för sig. De hafva gjort de

lärde mycket hufvudbry, och deras uppkomst känner man icke med visshet. De sträcka sig alla från norr till söder, många ända till 16 mil, och löpa alla i jernbredd med hvarandra. De bestå af hopförda så kallade rullstenar, sand och grus, hvilka ligga nästan i hvarf öfver hvarandra. Till utseendet likna de en upptill afrundad vall af flera famnars bredd och höja sig ända till 100 fot öfver det kringliggande landet. Emedan deras yta är mycket jemn, löpa ofta landsvägarne längs utefter deras ryggar. Sannolikt hafva dessa åsar uppkommit, medan ännu hafvet svallade mellan de båda bergöar, hvilka numera utgöra vårt lands norra och södra högländer. Hafsvågorna hopförde då dessa sandreflar, alldeles på samma sätt, som sådana ännu ses uppkomma vid stränderna af stora vatten.

Tvenne af dessa åsar sträcka sig från Mälarens norra strand till Dalelven. Den östligaste af dessa kallas *Åsen* eller *Dalkarlsåsen* och går från *Enköping* upp mot Dalelven, och straxt öster om *Westerås* går den andra, som kallas *Badelundaåsen*. Denna ås har ett historiskt minne sedan Gustaf Wasas tid. Det var öfver denna ås, som han kom tågande med sina Dalkarlar, då Danskarne gjorde ett utfall från *Westerås* och sökte tillintetgöra hans uppsåt, hvilket dock icke hade annan följd, än att Gustafs fältöfverste förföljde den flyende fienden in i staden och bemäktigade sig denna. Något norr om *Badelunda* socken ligger *Romfartuna*, som skall hafva fått sitt namn af en man vid namn *Lars*, som långt tillbaka i tiden börjat bygga henne, men, då han saknade penningar, vandrat omkring i pilgrimsdrägt för att hopsamla sådana och derunder kommit ända till *Rom*. Derutaf skall han hafva fått namnet *Romfararen* och kyrkan namn af "Romfars kyrka". Hans bild, målad på trä, hänger ännu i kyrkan.

Denna del af Westmanland är rik på minnen från längst försvun-

na tider. Här och der på höjderna ser man spår af gamla borgar, och en mängd med grafhögar utvisa, att här varit tidig bygd. Så väl Upland som Westmanland och det söder om Mälaren belägna Södermanland hafva för sin otroliga rikedom på grafhögar blifvit kallade "grafvarnes land". Följer man med Badelundsåsen norrut, kommer man till den så kallade *Långheden*, som är en längre skogbeväxt ås och sträcker sig i riktning från vester till öster utefter gränsen till Dalarnene. Utefter *Långheden* förföljdes Danskarne, sedan de blifvit slagna af Dalkarlarne vid *Brunbäcks* färja nära gränsen mellan dessa båda landskap. Det var den första segern som vanns, sedan Gustaf Wasa börjat befrielsekriget mot Christian Tyrann, och ännu får man höra sjungas derom:

Så körde de Jutar i Brunbäcks elf,
att vattnet dem porlade om.
De sörjde deröfver, att Christian sjelf,
han ej der tillika omkom.

Så togo de Jutar nu alla till flykt
och läto slikt ömkeligt qväd:
»Hin må mer dricka det porsöl de brygt
i smedjan vid Dalkarlens städ.»

I närheten av Badelundsås, men tre mil norr om Westerås, ligger *Sätra helsobrunn*, samt fem fjerdingväg österut derifrån *Sala stad* och *silfvergruva*. Denna grufva är mycket gammal, men afkastningen af densamma har mycket aftagit. Carl XI kallade grufvan "Sveriges förnämsta klenod", och en gång, när han besökte henne, lät han jemte

grefve *Fabian Wrede* nedsänka sig i en tunna till det djupaste rummet, som ligger 852 fot under jorden. På det ställe, der konungen hvilade, inhöggs en krona i berget. Konungen har sjelf antecknat detta besök i sin dagbok den 13 Augusti 1687.

Vester om Westerås löpa äfven tvenne af de närmaste åsarna. Den närmaste stryker längs utmed *Kolbäcksån* och kallas *Kolbäcksåsen*. Här, ej långt från Kolbäcks kyrka, der landsvägen från Köping går öfver ån till Westerås, finnas lemningar af förskansade läger. De härleda sig från den tid, då Nils Bosson (Sture) stred i spetsen för Dalkarlarne för att åter sätta konung Carl Knutsson på thronen. Han hade med sig en ung riddare, den sedan så bekante riksföreståndaren Sten Sture d. ä.

Söderut från detta ställe vid Kolbäcksåns mynning i Mälaren ligger *Strömsholms slott*. Det uppbyggdes af konung Carl XI:s enkedrottning efter en ritning af *Tessin* på en holme i ån. Gustaf Wasas enkedrottning *Catharina Stenbock* bodde här ända till 1621, då hon dog 85 år gammal, men då var Strömsholm blott en sätesgård, som blifvit anlagd av Gustaf Wasa. Vid Strömsholm märka vi ett arbete från senare tider, nämligen *Strömsholms kanal*, som sammanbinder sjöarne i södra Dalarne med Mälaren och tjenar att föra norra bergslagens jern till denna sjö. Den har numera blifvit utvidgad, så att man kan fara på ångbåt från södra Dalarne till Stockholm. — Carl XI vistades ofta på Strömsholm, men hans älsklingsort var *Kungsör*, som ligger vid sydvestra hörnet af samma Mälarfjärd — *Galten* — som Strömsholm.

Denna fjärd bildar en aflång fyrkant, och vid den vestra stranden löper mot norr den så kallade *Kungsörsåsen*, som sedan fortsättes utmed *Hedströmmen* åt norr. Denna å afskäres vid Mälärstranden ge-

nom *Arbogaån*, som kommer från staden med samma namn och flyter åt öster. Just vid åmynnet ligger *Kungsör* med sin vackra "djurgård", der konung Carl XI så ofta vistades. Hit anlände han i de stilla sommaraftnarna, antingen till häst, eller på jakten *Carolus*. Här anställde han jagter, i hvilka äfven "fruntimbret" stundom deltog. Under ekarne skimrade då mångfärgade tält, mellan hvilka hvimlade skaror af muntert hofffolk, till dess natten kom på, då *Henrik Finne*, skogvaktaren, kallades att i konungens tält förtälja sagor. En mängd sägner finnas från denna tid. Så skall konungen en gång, då han vandrade i de sköna lunderna och njöt af soluppgången, träffat en gammal qvinnan, som var på väg till *Kungsör*. Konungen var alldeles ensam och började språka med gumman. Konungen sporde henne då, "om hon hade sett konungen"? — Nej" — svarade gumman nästan vresigt — "inte har jag sett honom och inte är jag heller angelägen." De skildes derefter, och konungen fortsatte sin lustvandring under de lummiga ekarne och lindarne. När han sedan återkom till *Kungsör*, var man der sysselsatt att draga not, och den gamla gumman stod bland andra åskådare på stranden. Det blef en rik fångst, och när den var upphemtad, lästes en bön. Då tog konungen några fiskar och gick fram till den gamla gumman samt lemnade dem åt henne, i det han leende sade: "det är väl ändå ej så galet att råka få se kungen!" Gumman föll på knä och brast i gråt.

Det gamla kungshuset, i hvilket konungen bodde, då han vistades här med sitt hof, finnes nu icke mera. Några gnistor från en ångbåt skola hafva antändt detsamma, så att det nedbrann i grund. Det var 1822. Ångbåtar kunna nämligen gå uppför *Arbogaån* ända till staden *Arboga*, och från en punkt ungefär midt emellan *Arboga* och *Kungsör* har man grävt en kanal söderut till *Hjelmaren*, så att ångfartygen

kunna gå från Mälaren till den nämnda sjön och sålunda djupt in i Nerike.

Följa vi Arbogaån uppför, först åt vester och sedan åt norr, komma vi midt upp i den delen av Westmanland, som ligger på sluttningen af det norra höglandet. Här framsticka utgreningar af *Dalfjället* och bilda väldiga, sammanhängande bergmassor med ofta branta, skogbeväxta sluttningar. Westmanlands berg äro rika på malm, som brutits sedan urgamla tider, och en mängd hyttor och jernbruk ligga i detta landskap. — Det norra höglandet skjuter här ut i en afsmalnande spets mot söder och på ömse sidor sluttar landet utför, på ena sidan åt slättlandet vid Mälaren och Hjelmaren, på den andra sidan Wenern till, hvarför också floderna flyta i dessa riktningar.

Följa vi de vattendrag, som flyta åt sydvest, komma vi till Werm-land.

Viktiga ord och personer

Bosson (Sture), Nils.

[ca 1426–1494] Svensk riddare och riksråd. Är mest känd för erövringen av Västerås slott år 1466 och för att ha bidragit till segern vid slaget vid Brunkebergsåsen år 1471.

Famn.

Längdmått. En famn motsvarar 6 fot och är alltså ungefär 178 cm.

Fjerdingsväg.

Gammalt svenskt längdmått som motsvarar 2 672 meter. En fjerdingsväg var en fjärdedels gammal svensk mil.

Fot.

Längdmått. En fot motsvarar 29,6 cm.

Gustaf Wasa.

[1496–1560] Svensk kung från 1523 till sin död 1560. Gustav Vasa är en av de mest inflytelserika kungarna i svensk historia. Gustav införde arvsmonarkin i Sverige och reformerade kyrkan. Många menar att Vasa skapade den moderna svenska nationalstaten.

Carl Knutsson.

[1408–1470] Svensk riksföreståndare samt kung av Sverige och Norge under flera perioder från 1448 till sin död 1470. Regerade under namnet Karl II och är också känd som Karl VIII och kung Karl.

Carl XI.

[1655–1697] Blev svensk kung vid 5 års ålder 1660 under namnet Karl XI, men tog inte tronen i besittning förrän 1672. Gjorde omfattande insatser för att återupprätta svenska armén och flottan. Tog också initiativet till en centralisering av den svenska staten. Var också ansvarig för den försvenskning som genomfördes i de tidigare danska delarna av riket.

Christian Tyrann.

[1481–1559] Kung av Danmark och Norge 1513–1523 och över Sverige 1520–1521. Flydde från Danmark år 1523 efter att ha blivit avsatt. Försökte ta makten 1531 med hjälp av en rekryterad här men misslyckades. Tillbringade resten av sitt liv i husarrest på flera danska slott. Kristian II är mest känd i Sverige som Kristian Tyrann, ett namn han fick efter de nästan 100 avrättningarna under Stockholms blodbad år 1520.

Starbäck, Carl Georg.

[1828–1885] Svensk historiker, lärare och författare. Var en av sin tids mest kända populärhistoriker och kan beskrivas som 1800-talets version av Herman Lindqvist. Han är mest känd för det stora verket "Berättelser ur den svenska historien" som kom ut i 11 delar mellan 1860-1875.

Stenbock, Catharina.

[1535–1621] Svensk drottning genom bröllopet med den då 56-åriga Gustav Vasa 1552. Dotter till riksrådet Gustav Olsson Stenbock. Efter Gustav Vasas död 1560 bodde Katarina som änka på Strömsholms kungsgård.

Sten Sture den äldre.

[ca 1440–1503] Svensk riddare samt riksföreståndare under flera perioder från 1470 till sin död 1503. Är känd för segern vid Brunkebergsåsen som gav Sverige självständighet.

Tessin, Nikodemus d. ä.

[1615–1681] Tyskfödd arkitekt som ritade eller byggde bland annat Tidö slott, Fiholms slott, Borgholms slott, Skoklosters slott och Drottningholms slott. Var sin tids absolut främste svenske arkitekt. Far till Nicodemus d. y.

Wrede, Fabian.

[1641–1712] Svensk greve, ämbetsman och landshövding. Tjänstgjorde som landshövding i Viborgs län och senare Uppsala län. Var en av landets mest inflytelserika personer som kungligt råd samt president i Bergskollegium, Kammarkollegium och Kommerskollegium. Var under en tid med i regeringen och ansvarig för den svenska flottan.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Det här förlaget är specialiserat på utgivning av äldre texter om arkeologi, resor och biografier.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"

- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulle patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare"

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "En resa på Rhen år 1866"
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)